

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Brez odgovora.

Kot izdajalce napredne misli, kot zgararje, kot zaveznike klerikalcev, kratkomalo kot največje škodljivce naroda, nas dnevno označujejo mladinski časopisi, če pa jim odgovorimo na njih očitke, če z argumenti podpremo svoje stališče — pa molče.

Gospodje, zakaj molčite, zakaj ne odgovarjate na naše argumente? Izgovor, da greste s prezirom preko naših obtožb, je smešen in očitna laž. Zakaj če bi v resnici prezirali naš glas, zakaj pa razvijate tako gonjo proti nam! Če se ni treba na naše argumente ozirati, zakaj pa se ponižujete tako zelo, da se branite le s psovskami in z zahrbtnimi intrigami?

Ali ne čutite, da pri trezni javnosti izgubite, če molčite, kadar bi morali odgovarjati. Ali ne vidite, da mora javnost videti v tem vašo slabost, če ne morete nastopiti proti nam z argumenti?

Svoje stališče smo jasno in določeno razložili in vsak naš bralec ve, zakaj da smo z vami v boju in za kaj se borimo. Otročje lahko bi vendar bilo vam, ki razpolagate s tako mogočnim tiskom, da dokazete »praznoto« naših trditvev in pravilnost svojega stališča. Zakaj tega ne storite? Ali mar sami čutite, da ne vzdržite idejnega boja.

Očitamo vam, da ste teroristi in zato največji nasprotniki svobodomiselnosti. Da ne poskušate tega očitka zavrniti, razumemo, ko pa ravno sedaj kličete k bojkotu trgovca, ki si upa imeti drugo mnenje ko vi.

Toda vam se očitajo še druge stvari, na katere bi lahko odgovarjali, ker jih sedaj ne morete takoj ponoviti. Tako se širijo po deželi čudni glasovi, kako so bili pridobljeni na Kranjskem glasovi za nacionalni blok. Tako se govori, da je šlo v soboto in nedeljo na deželo okoli sto brzojavk, v katerih se pozivljajo pristaši SKS, da glasujejo za Zerjava, ker da Pucelj itak ne bo izvoljen. In te brzojavke so bile podpisane od načelstva SKS, ki pa je za te brzojavke zvedelo šele v ponedeljek po volitvah. Mi pravimo, da je tak način političnega boja nepošten in ga zato odklanjamo. In pravimo celo, da je tak boj tako nepošten, da ne moremo iti z onim, ki taka sredstva uporablja. In kaj pravite vi na vse to?

Očitamo vam, da ste nazadnjaki, ker bi radi vrgli naše politično življenje nazaj na leto 1890, ker ne poznate drugega argumenta kot izrabljanje nasprotstva med »klerikalci« in »liberalci«. Danes ni na dnevnem redu kulturni boj in vi, ki se zatekate v Rim po pomoč, si gotovo ne želite kulturnega boja. Danes ja na dnev-

em redu izgradnja naše države, danes gre za dopolnitev one ustave, ki pravi, da je tisk svoboden, da je naša država parlamentarna vladavina. Trdimo, da ste se vi proti tem osnovnim zakonom ustave pregrešili in da ste zašli med one, ki hočejo narodu vzeti one svoboščine, ki mu jih ustava daje.

Zakaj vendar ne dokažete, da so naše trditve napačne, zakaj ne dokažete, da ste za svobodo!

Takoj po razpisu ljubljanskih občinskih volitev smo predlagali, da se doseže sporazum med vsemi ljubljanskimi strankami in da se Ljubljani prihrani voliven boj. Če bi bil naš predlog osvojen, bi bila že danes Ljubljani zasigurana takozvana napredna večina. Toda naš predlog ste prezrli in sedaj pripisite posledice sebi.

Gazite občinsko avtonomijo in zahtevate od nas, ki smo za občinsko avtonomijo, da gremo z vami. Dokažite, da moremo to storiti, ne da bi se pregrešili proti svojemu prepričanju.

Odločno, toda dostojno, razvijamo svoje nazore in komur je mar skupen nastop naprednjakov, ta je dolžan, da upošteva vsak glas, ki prihaja iz naprednih vrst. Zlasti pa je dolžan, da pojasnjuje tedaj, kadar so nanj naslovljene konkretne obtožbe.

Tega pa vi ne delate, temveč se idejnemu boju izogibate in se zatekate k argumentom kola.

Gospoda, ali ne čutite, da je v tem dejstvu vaša popolna kapitulacija. Kdor ve, da ima prav, ta je vedno za idejen boj. Samo tisti, ki dvomi o sebi in svojih načelih odgovarja na argumente s silo.

Ampak proti argumentom je sila brez učinka. Zakaj resnica je silnejša ko vsako nasilje in prej ali slej je še vedno prodrla in bo tudi sedaj.

In ko molčite na naše argumente, obenem dokazujete pravilnost našega stališča. In ker se mi tega zavedamo, zato nas ne vznemirjajo vaši napadi, zato se ne razburjamo zaradi vaših intrig. Končno bo resnica vendarle prodrla in javnost bo spoznala, da še nikdar ni bila izrečena v našem političnem življenju tako velika laž, kakor je izrečena vselej tedaj, kadar pravite vi o sebi, da ste naprednjaki in svobodomiselnici.

In čim dalje boste molčali, čim dalje boste odgovarjali na argumente s psovskami, tem preje bo javnost spoznala resnico. Zato pa naj bo le še nadalje vaša parola: da molčite na argumente in da se zatekate k sili.

se konferenca ambasadorjev sestane dne 15. t. m. v Parizu.

V SARAJEVSKEM OKROŽJU IZVOLJENI POSLANCI.

Sarajevo, 14. februarja. Glavni volilni odbor je ugotovil za sarajevsko okrožje volilne rezultate in izdal polnomočja izvoljenim narodnim poslancom. Izvoljeni so: dr. Mehmed Spaho, dr. Halidbeg Hrasnica, dr. Šefkija Behmen, Pavle Radić, dr. Milan Srškić, dr. Vlada Andrić in Kosta Gonjatić.

Opozicija pripravljena na vse eventualnosti.

Beograd, 14. februarja. Sinoči so se ti bloka zaključili posvetovanje o glavnih vprašanjih. Blok si je ustvaril svoje stališče o novi situaciji, ki je nastala po volitvah. Opozicija je pripravljena na vse eventualnosti, ki bi mogle slediti do sestanka parlamenta in ob volitvi verifikacijskega odbora. To svoje stališče bo opozicionalni blok ob primernem času iznesel pred poedine klube. Zaenkrat so ti sklepi opoz. bloka še tajni. Stališče šefov

opozicionalnega bloka je izdelano v 4 točkah, ki bodo obenem služile kot podlaga za pogajanja z ostalimi opozicionalnimi skupinami. Stališče opoz. bloka pa tudi predvideva vse mere ne samo v slučaju, da bodo mandati HRSS razveljavljeni, ampak tudi za druge eventualne vladine operacije. Po današnji politični situaciji je zelo verjetno, da bo opozicionalni blok stopil kompaktno v abstinenco.

Dr. Korošec pri kralju.

Beograd, 14. februaria. Včeraj je bil dr. Korošec v dvoru v avdijenci. Poleg tega pa se je tudi dalje časa razgovarjal s predsednikom narodne skupščine Jovanovićem o čisto poli-

tičnih vprašanjih. Dr. Korošec in vsi šefi opoz. bloka ostanejo še nekoliko dni v Beogradu, dokler se politični položaj ne razčisti in ne postanejo zelo prikrita vladne namere jasne.

Nasilje tudi po volitvah.

Beograd, 14. februarja. Po vesteh iz vladnih krogov, namerava vlada še naprej porabljeni metode, ki jih je pokazala pri volitvah. Da bi ojačila svo-

jo večino, hoče vlada razveljaviti dva mandata z liste Ilije Šumenkovića in Davidovića. Vlada bo ta predlog stavila verifikacijskemu odboru.

Izjava Gjoke Popovića.

Beograd, 14. februarja. Poleg mnogih izvoljenih in neizvoljenih politikov je prispel sinoči v Beograd tudi pop Gjoka Popović. Bil je burno pozdravljen. Pop Gjoka je izjavil, da ne more trajati mnogo časa ona vlada, za katero so glasovali mrtvi. V muslimanskem klubu je Popović deljal novinarjem: »Recite Zagrebu, da ta skupščina ne bo dolgo in da bo naša stvar zmagala. Ne bomo pustili

stvari iz rok in ako bo treba, bomo vsi vstopili v eno stranko. Radić bo nosilec na moji listi. Ni Šumadija PP. vlada. To so pokazale zadnje volitve in prve, ki bodo sledile, bodo to potrdile.« Dalje je Popović govoril o nasilju in korupciji pri volitvah ter dejal, da mu je manjkalo le sedem glasov do količnika. Srbski narod je za sporazum in bo odgovoril na teror, čim se mu bo dala prilika.

HRVATSKI LIST — USTAVLJEN.

Osijek, 14. februarja. Včeraj popoldne je policija dostavila Hrvatskemu listu odlok, s katerim se zabranjuje daljnje izhajanje lista. Odlok se skljuje na čl. 138. ustave in ima ta odlok sodna oblast potrditi ali razveljaviti. Včeraj popoldne je bilo javljeno izhajanje novega lista pod imenom »Hrvatska zora«. List bo izšel jutri, 15. t. m.

V VARAŽDINU KOLPORTAŽA — PREPOVEDANA.

Zagreb, 14. februarja. Včeraj so policijske oblasti v Varaždinu pozvale na policijo vse raznašalce in prodajalce opozicionalnih listov in jim sporočile, da je v Varaždinu prepovedana kolportaza »Jutarnjega lista« in »Hrvata« na ulicah in vseh javnih prostorih. Policija ni navedla za ta svoj čin nobene motivacije.

V PONDELJEK SE PRICNO JUGOSLOV. - ITAL. POGAJANJA.

Rim, 14. februarja. Službeno poročajo, da se v ponedeljek sestane jugoslovenska in italijanska komisija v Firenci, da nadaljuje pogajanja. Jugoslovenske delegate pričakujejo v nedeljo.

BODRERO PRI POM. ZUNANJEGA MINISTRA.

Beograd, 14. februarja. Včeraj je italijanski poslanik v Beogradu Bodrero posetil pomočnika zun. ministra Jovana Markovića in mu sporočil, da

VOLILNI REZULTAT V OSJEŠKI ŽUPANIJI.

Osijek, 14. februarja. Včeraj so bili objavljeni za osješko volilno okrožje sledeči rezultati: Od 69.917 volilcev je glasovalo 68.659. Izvoljeni so: Ivan Robić, Lakuš, dr. Trumbić, dr. Zanić, Baemuga, dr. Ivković, dr. Paleček.

TUDI ARESTANTI SO VOLILI.

Dubrovnik, 14. februarja. Pri volitvah je policija spremljala na volišče tudi vse kaznjence in jetnike. Ko so volili, jih pa je policija zopet spravila na varno. Za koga so le neki volili?

PODRBNOŠTI K DORTMUNDSKI KATASTROFI.

Dortmund, 14. februarja. Preiskava o vzroku nesreče se nadaljuje z vso vnemo. Uprava rudnika izjavlja, da si ne more razložiti vzrok nesreče.

Rudnik »Minister Stein« je bil eden najbolj vzornih rudnikov Nemčije in zato je katastrofa tem bolj nepojmljiva. Dosedaj so našli 119 trupel. Pogreša pa se še 16 rudarjev, ki so skoraj gotovo vsi mrtvi. Pravi vzrok katastrofe bo mogoče dognati šele potem, ko bo rov razčiščen. Delo v rovu je silno težavno, ker je rov s plini prenapolnjen. V omiljenje bede prizadetih rudarskih rodbin je nakazal predsednik nemške republike 50.000 mark. Razburjenje prebivalstva je veliko, zlasti še, ker hujskajo ljudi komunisti.

GEŠKA POROČA O TURSKIH VOJNIH PRIPRAVAH.

Atene, 14. februarja. Vojaške oblasti na grško-turški meji poročajo, da so Turki evakuirali Drinopolje in vpoklicali letnika 1921 in 1922. Vlada še ni dobila avtentičnega poročila.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Mojim klevetnikom.

II.

Res, da vtegne nastopiti položaj, da se strnejo vrste najrazličnejših strank, kadar gre za visoke cilje. Med vojno so bili v dunajskem parlamentu vsi Čehi, vsi Poljaki in vsi Jugoslovani v diametralno nasprotujočimi si programi v enotnih nacionalnih klubih. Če je sila in imam pred seboj vzvišen smoter, se zavežem, da ga dosežem, magari s samim vragom.

Toda konstatiram nepobitno dejstvo, da krivda, ako ni prišlo v Sloveniji do skupnega nastopa naprednih strank pri poslednjih volitvah, izključno na strani genjalnega vodstva SDS. Saj vendar ni samo slučaj, da nobena stranka ni hotela z njimi in da so pri vseh tako osvojevali. Tistih par radikalov — in vedno ste sami trdili, da radikalne stranke v Sloveniji sploh ni — ki ste jih rabili za svoje maskiranje s krinko »nacionalnega bloka«, še ni stranka.

Nič ne pomaga danes jadikovati, češ, ob skupnem nastopu vseh naprednjakov bi bili dosegli toliko in toliko mandatov. Ni dvoma, da bi jih dosegli. Toda potem je bilo treba drugače postopati, ne pa s tako impertinenco, ki si jo je dovolilo vodstvo SDS. Njim ni bilo za sporazum, nego za diktat, za pogodbo, čije levji oel bi pripadel prvensveto njim. Klasičen primer, kako se ob nameravanem sporazumu ne sme postopati, nam daje okolnost, da je vodstvo SDS sredi pogajanj s strankami samolastno in z ošabno gesto postavilo nosilca liste, drugim strankam pa nudilo drobtine. Tako se je zgodilo v Mariboru, tako v Ljubljani.

In sedaj se ti ljudje drznejo drugim očitati krivdo? Kdo drugi je izdajal narodne interese, nego vaša brezprimerna samopašnost in nadutost.

Še bolj drastičen primer nelojalnosti, da se mi izrazim, je bil v Ljubljani.

Vodstvo SDS je bilo na frivolni način prelomilo pogodbo od 19. februarja 1923. Pljunilo je na svojo častno besedo, opeharilo svojo sopogodnico za mandat ter postalo besedolomno.

To je bilo tako nečuvstvo, v politični zgodovini brezprimerno žaljenje ne samo moje osebe ali stranke, ki so napram pjeji postali besedolomni, ampak insult vse poštene slovenske javnosti, da se ne da zbrisati drugače, nego s popolno satisfakcijo. To zadoščenje bi moralo zahtevati vseh onih 3500 volilcev, ki so bili oddali svoj glas temeljem pogodbe od 19. februarja 1923.

Upravičeno smo zahtevali zadoščenje, predno stopimo v pogajanja. To je nekaj tako naravnega, da si ne morem misliti, kako more sploh še kdo dvomiti o upravičenosti te zahteve.

Najprimitivnejši častni kodeks mi prepoveduje občeovati z žalilcem, dokler mi ni nudil zadoščenja. Poštenjaki v vrstah SDS, roko na srce in povejte odkrito, če nimam prav. Med vami so biv-

ši oficirji, študenti-akademiki, naj pouče vodstvo SDS, kako bi moralo postopati.

Kako prijenljivo se je postopalo z naše strani, dokazuje dejstvo, da smo predlagali, da naj način zadoščenja določi izvršilni odbor obeh strank v Beogradu. Niti torej nismo zahtevali konkretnega zadoščenja, niti kaj nemogočega.

G. dr. Puc, poslevoedeči podpredsednik SDS se morda še spominja razgovora na oficirski zabavi v kazini. Vprašal me je, če se damo kaj zgledati. Odvrnil sem mu, da žnjimi jako težko, ker so nedostopni resničnemu sporazumu. Rekel sem mu potem doslovno: »glejte, gospod kolega, storiti bi vam bilo le majhen korak meni nasproti, in sporazum bi bil tukaj.«

Ta razgovor, ki je bil pri njem navzoč g. dr. Gustav Gregorin, je bil, še predno so bile vložene kandidatne liste.

Danes povem še več, namreč, da bi se bil takrat zadovoljil s preprosto izjavo vodstva SDS, da obžaluje storjeno krivico.

Toda vodstvo SDS je brskno odklonilo vsako zadoščenje.

Nepristranski svet pa naj sedaj sodi, kdo je kriv, ako ni prišlo do sporazuma in kdo je — izdajalec. Ni zamenjati učinka z vzrokom.

Ako vam je šlo res za tako visok cilj, potem ste bili dolžni doprinesiti žrtev, četudi na račun svojega prestiža. Ako pa te male žrtve kljub temu niste hoteli darovati, kako si potem upate očitati meni, češ, da iz osebnih nagibov nisem hotel sporazuma. Ne hotel, nisem mogel, ker mi je enostavno prepovedovala moja čast.

Prosim vas, ne čenčajte vedno o moji ambicioznosti. Ako bi bil ambiciozen, bi bil oportunist, bi bil prezl vsa vaše grehe ter ostal pri vas, ki ste mi na krožniku nudili vse mogoče časti. Čemu pot v opozicijo.

Pred dvema letoma, predno se je oblikovala homogena radikalna vlada, je Pašičev kurir dva dni čakal v Ljubljani na mojo odločitev, da sprejemam ponudeni mi portefejl. Pa sem odklonil in moje mesto je zasedel dr. Županič. Tako izgleda moja ambicioznost.

Grem za svojim čistem nacionalnim programom, ki sem si ga bil v svojem idealizmu ustvaril še v dijaških letih in kojega glavna teza je, da moraš pošteno in nesebično služiti narodu in domovini. Grem preko vseh ovir in ni ga, ki bi mi zaustavil pot. Pa če bi to poskušal malik ne vem na kako visokem oltarju, pa pričem boj tudi z njim. Gospoda, malo me še poznate, če mislite, da bom kdaj strahopetno klonil pred krivimi preroki. Sodbo o mojem ravnanju mirno prepustim narodu, ki bo s svojim zdravim razumom prav kmalu spoznal, da je vaša ogabna gonja proti meni le navadna — kleveta.

Volivni rezultati v Srbiji.

»Vreme« prinaša sledeče volivne podatke iz Srbije:

Beograjski okraj: Glasovalo 28.944 volilcev. Količnik 5788. Prejeli so: radikali 11.599, radikalni disidenti 1403, samostojni demokrati 1792, demokrati (Davidovičevi) 4435, Davidovičevski disidenti 2844, srbska stranka 149, srbska stranka disidenti 63, zemljoradniška demokratska stranka 327, zemljoradniki 3791 in republikanci 2541. — Izvoljeni 4 radikali.

Valjevski okraj: Glasovalo 28.269 volilcev. Količnik 5653. Dobili so: radikali 14.540, sam. dem. 386, davidovičevci 7443, zemljoradniki 4403, socialisti 122, republikanci 452, komunisti 221. — Izvoljeni 3 radikali, 1 demokrat.

Smederevski okraj: Glasovalo 26.477 volilcev. Količnik 6619. Dobili so: radikali 11.268, sam. dem. 674, davidovičevci 9083, zemljoradniki 4549, srbska stranka 169, republikanci 734. — Izvoljeni 2 radikala, 1 davidovičev.

Niški okraj: Glasovalo 36.917 volilcev. Količnik 8152. Dobili so: Radik. 19.366, rad. disidenti 4053, sam. dem. 1705, davidovičevci 7730, zemljoradniki 2720, socialisti 163, republikanci 442, komunisti 738. — Izvoljeni 4 radikali 1 David.

Kragujevački okraj: Glasovalo 36.100. Količnik 5988. Dobili so: Rad. 15.739, rad. disidenti 3332, David. 10.025, dem. disidenti 403, sam. dem. 640, zemljoradniki 4415, republikanci 1369, komunisti 477. — Izvoljeni 3 radikali, 2 davidovičevca.

Kruševački okraj: Glasovalo je 31.967 volilcev. Količnik 6393. Dobili so: radikali 22.805, rad. dis. 797, David. 5716, sam. dem. 380, zemljoradniki 821, seljačka sloga 846, komunisti 423, republikanci 171. — Izvoljeni 4 radikali.

Timočki okraj: Glasovalo je 29.652 volilcev. Količnik 5930. Dobili so: radikali 18.763, David. 6322, zemljoradniki 3624, socialisti 209, republik. 271, komunisti 463. — Izvoljeni 3 rad., 1 David.

Krajiški okraj: Glasovalo 23.148 volilcev. Količnik 5785. Dobili so: radikali 12.709, rad. dis. 1782, sam. dem. 516, David. 5738, zemljoradniki 2396. — Izvoljeni 3 radikali.

Rudniški okraj: Glasovalo 15.635 volilcev. Količnik 5210. Dobili so: radikali 5316, rad. dis. 1912, David. 5556, zemljoradniki 2415, republ. 536. — Izvoljeni 1 radikal, 1 David.

Moravski okraj: Glasovalo 36.224 volilcev. Količnik 8120. Dobili so: radikali 14.109, rad. dis. 3091, neodvisni radikali

2801, sam. dem. 2282, sam. dem. dis. 2334, David. 8862, zemljoradniki 1347, zemljorad. dis. 369, socialisti 254, republ. 774. — Izvoljeni 3 rad., 2 David.

Pirotski okraj: Glasovalo 27.766 volilcev. Količnik 6941. Dobili so: radikali 10.753, rad. dis. 603, samost. dem. 238, David. 10.366, zemljoradniki 2657, komunisti 8449. — Izvoljeni 2 radikala, 1 David.

Podriški okraj: Glasovalo je 39.845 volilcev. Količnik 5692. Dobili so: radikali 18.035, sam. dem. 2844, David. 9122, republ. 1022, zemljoradniki 6191, rad. dis. 2590. — Izvoljeni 2 rad., 2 davidovičevca. (Po številkah »Vremena« bi moral biti izvoljen 1 zemljoradnik. Op. ur.)

Požarevački okraj: Glasovalo 45.103. Količnik 6443. Dobili so: rad. 26.409, sam. dem. I. 1331, II. 350, neodv. radikali 512, David. 12.251, zemlj. 3393, republikanci 857. — Izvoljeni 3 radikali, 2 David.

Južna Srbija.

Bitoljski okraj: Glasovalo je 32.516. Dobili so: rad. 16.762, sam. dem. 460, sam. dem. dis. 208, David. 8638, David. dis. 1034, srbska stranka 114, srbska stranka dis. 85, zemljoradniki 1172, džemiet 960, muslimani 2530, republik. 565. — Izvoljeni 4 rad, 2 David.

Bregalnički okraj: Glasovalo 18.644. Količnik 4661. Dobili so: rad. 7660, davidovičevci 10.984. — Izvoljeni 2 David., 1 radikal.

Kosovski okraj: Glasovalo 29.647. Količnik 4941. Dobili so: rad. 20.094, sam. dem. 3635, David. 4191, džemiet 1693. — Izvoljeni 5 rad.

Kumanovski okraj: Glasovalo 24.085. Količnik 6021. Dobili so: rad. 12.930, sam. dem. 1321, David. 6835, zemljoradniki 1610, delavci 700, republ. 629. — Izvoljeni 3 rad., 1 David.

Tetovski okraj: Glasovalo 20.090. Količnik 4018. Dobili so: rad. 14.361, davidovičevci 3398, džemiet 658, republ. 188. (1485 glasov se je izgubilo!) — Izvoljeni 4 radikali.

Zvečansko-raški okraj: Glasovalo je 22.952. Količnik 4402. Podatki manjkajo!

Brez komentarja.

Gospod urednik!

Kot časnikarja Vas bodo zanimala te-le ugotovitve:

Gospod vseučiliški profesor IUDr. Metod Dolenc mi je poslal odprto dopisnico te le vsebine: »Dragi prijatelj! Izvoli vzeti v vednost, da sem pri volitvah 8. t. m. volil Tebe, to pa zato, ker sem Te volil tudi 18. marca 1923 v prepričanju, da nastopiš mandat dne 1. januarja 1924. Takrat pa, ko se Ti je snedla beseda, sem sklenil, da Te volim, če kandidiraš vnovič, zopet. Tako sem ostal sam sebi zvest in postal vsled tega menda res »interesanten volilec«. Srčno Te pozdravlja Tvoj Metod Dolenc.«

Odprto dopisnico slične vsebine je poslal g. dr. Metod Dolenc tudi uredništvu »Jutra«, ki je imelo dan prej drzno čelo očitati dr. Dolencu, kako je volil in da je volil dr. Korošca.

Kavalirji v »Jutrovem« uredništvu niso priobčili tega dopisa, ker so, no ker so pač — »kavalirji«. Spravili so raje v žep velikansko moralno zausnico, ki so jo dobili oni in vse njihovo takozvano »naprednjakarstvo«. Pač, odgovor je prinesel Jutrov bratec »Slov. Narod«, ki govori — o profesorjih Ravniharjevega — psevdona-

— Izvoljeni 2 radikala, 1 sam. dem., 1 džemiet.

Priepoljsko-beranski okraj: Glasovalo 21.657. Količnik 5414. Dobili so: radikali 6146, samost. dem. 1616, David. 3667, David. dis. 3908, muslimani 4006, zemljoradniki 1514. — Izvoljeni 3 radikali.

Ohridski okraj: Glasovalo 12.329. Količnik 4109. Dobili so: rad. 4748, sam. dem. 1642, David. 4683, zemljoradniki 1259. — Izvoljena 1 rad., 1 David.

Po podatkih »Vremena«, radikalnega glasila, je bil torej rezultat v predvojni Srbiji sledeč:

Glasovalo je v vsem 405.847 volilcev. Dobili so: radikali 201.421 (torej manj od polovice), radikalni disidenti, med katerimi so pa šteti samo nasprotniki PP. politike) 22.876, Davidovič 102.649, david. disidenti 3347 (zaradi njih je bil izgubljen en mandat v beograjskem okraju), zemljoradniki 42.422, njih disidenti 1542, samostojni demokrati 12.788, njih disidenti 2684, republikanci 9169, komunisti 2771, srbska stranka z disidenti 575 in socialisti 494 glasov. (Zanimivo je, da so prejeli v beograjskem okraju disidenti srbske stranke samo 63 glasov, torej 37 glasov manj, kakor pa je volilec predlagalo to listo). Opozicija, če štejemo samo strogo opozicionalne glasove in če verujemo v točnost števil, je dobila torej 185.180 glasov od 405.897.

V Južni Srbiji je rezultat za vladne stranke neverjetno bolj ugoden. Od 181 tisoč 920 volilcev je glasovalo za radikale 95.553, za njih disidente 304, za Davidovičevce dem. stranko 43.774, za njene disidente 4942 (zaradi njih je bil izgubljen 1 mandat), za samostojne demokrate 8673, za njih disidente 208, za zemljoradnike 5555, za muslimane 6336, za džemiet 6776, za republikance 1382, srbsko stranko 199.

Dobili pa so v vsej Srbiji radikali 60 poslancev ali za vsakih 4949 glasov enega, davidovičevci 19 ali na 7695 enega, samostojni demokrati 1 na 31.401 in zemljoradniki 1 na 47.977 mandatov. Vsi drugi so ostali brez mandata.

prednjaštva. Jaz pa pravim: izgleduj te se na možeh-značajih in hvalimo Boga, da jih še ima naš narod! Drugače bi bilo res obupati.

Pa še eno časnikarsko »poštenost« moram pibiti. »Jutra« od 10. t. m. očita g. dru. Dolencu, da je za program od Triglava do Sotle. Istega dne in dne 12. t. m. pa je g. dr. Dolenc s polnim svojim podpisom v Trgovskem listu priobčil članek, kjer je zapisano »In tako je prav, ker je ljubljanska univerza ustanovljena za vse državljane enakomerno in ne samo za Slovence«... Mi bi le želeli, da bi se slovenski akademski naraščaj razgrnil po vsej naši širni državi in da si v konkurenčnem boju s hrvatsko in srbsko akademsko izobraženo inteligenco priboril najodličnejše mesto...«

Konstatiram le, da članek, ki je izšel v »Trgovskem listu« 10. t. m., ni mogel biti napisan po volitvah.

Ker g. dr. Dolenc očitno ne smatra za potrebno, da bi polemiziral s »časnikarji« v Jutrovem in v Narodnem uredništvu, se pa meni vidi potrebno, da spravim v javnost gorjo označena dejstva. Vam, gospod urednik, pa prepustim komentar.

Dr. Ravnihar.

Politične vesti.

— Priporočamo našim mladim v posnemanje. Predstojnik neke občine v bližini mesta Trident je dal v gostilnah občine nabiti sledeči plakat: »Da ne bo vaša gostilna zaprta, vas prosim, da prečite v gostilni vsak politični govor.« Plakat za Italijane pa se glasi: »Najstrožje je prepovedano govoriti o politiki.« — Za Slovenijo bi se mogli taki plakati glasiti: »Vsak gostilničar je obvezan, da dopušča v svoji gostilni samo politične govore, v katerih se hvali politika »nacionalnega« bloka in kar je z njim v zvezi.« — Drug oglas pa naj bi se glasil: »Prepovedano je kritikovati mladine!« —

— »Svobodomisleci« na delu. Kakor poročajo listi, se trudijo mladini, da bi pridobili radikale, da se »tiskovni zakon razmeram primerno prikrojijo«. Kaj se hoče reči s to stilizacijo, ni težko ugotoviti. Svoboda tiska bi pač radi gospodje čim bolj omejili. Prosto jim! Samo naj si ne domišljajo, da bodo s tem svoboden tisk ubili! Tisk je zmagovito preстал najsilnejši pritisk, pa bo tudi premagal mladinske sitnosti.

— Kako se je delalo. V Novem gradu je bil predsednik I. volišča, odvetnik dr. Paseh pregan od orožnikov. Čuvarje skrinjice je odstranil njegov namestnik. Volitve so se pričele ob 1. uri popoldne

Dnevne vesti.

BOJKOT PROTI »NARODNEMU DNEVNIKU.

in so bile končane ob 7. uri zvečer. Preko 80 volilcev ni moglo glasovati. Okoli 400 ljudi je podpisalo izjavo, da prisežejo, da so volili kandidata HRSS, Valečiča. V njegovi skrinjici pa je bilo samo 38 kroglic. Vsaj v zapisniku je bilo tako zapisano. Slične stvari se poročajo iz Netretiča, Rečice, Lipnika in drugih krajev karlovskega okrožja. Tako je mogoče, da je dobil kandidat HRSS Valečič leta 1923 v okraju Karlovac 9001 glas, sedaj pa samo 6874. — Zato pa je nastel kandidat samostojnih demokratov od 20.748 na 27.365 glasov, pa čeprav so bili leta 1923 demokrati edini, sedaj pa razcepjeni in čeprav so proti njim kandidirali tudi radikali. — Znat' se mora!

Demokratski kandidat Gjoka Popović je zahteval, da se v mestu Vrata izvedejo nove volitve, ker je bila tam njegova skrinjica ukradena. Glavni volilni odbor je včeraj sklenil s 7 proti 6 glasovi, da se v Vratih ne vrše ponovne volitve, četudi je volilni odbor ugotovil, da je bila skrinjica Gjoke Popovića odstranjena. Tako hoče vlada onemogočiti izvolitev Gjoke Popovića za narodnega poslanca, kateremu manjka le par glasov do količnika. Te glasove bi pa Popović gotovo dobil pri teh volitvah.

Tudi Bolgari so upali, da bodo radi volitev izbruhnili v Jugoslaviji nemiri. Tako se je opazilo na dan naših volitev oživljeno delovanje komitskih čet. Komitske čete pa niso mogle izvesti svojega načrta, ker so se jim uprli bolgarski zemljoradniki.

V fašistovskih krogih trdijo, da bo direktorij fašistovske stranke v prihodnjih dneh podvzel korake pri fašizmu sorodnih strankah v inozemstvu v cilju, da se osnuje enotna fašistovska internacionala.

Drobne vesti.

Za našega poslanika v Bruslju je imenovan Jovan Marković, bivši pomočnik zunanjega ministra dr. Marinkovića.

V ministru za vere je izdelan zakonski načrt za zgradbo Pantheonu. Stroški so proračunjeni na 100 milj. dinarjev.

Za eksploatacijo gozdov samostana Mananja je ponudila neka tuja družba v naprej 200 milj. dinarjev. Ponudba je bila odbita.

Novo tramvajske proge so pričeli graditi v Beogradu. Čas bi bil, da bi se pričelo tudi v Ljubljani z zgradbo novih linij.

Ameriški zunanji minister Kellogg bo, kakor poročajo ameriški listi, najbrže v kratkem odstopil. Očita se mu, da je Ameriko preveč zapletel v evropske zadeve.

Dr. Müller, prvi socialno demokratski minister v Nemčiji, ki je za lastno pridnost postal iz vrtnarskega pomočnika vseučiliški profesor, je izstopil iz socialno demokratske stranke.

Poslano.

Slovenski Narod se me je blagovolil včeraj spomniti, češ da me je moj brat dr. Vladimir Ravnihar »spravil v Jadransko banko« ter me »postavil za ravnatelja«, da sem na ta način »preskočil nešteto starejših in sposobnejših uradnikov« in da je »imenovanje in nezasišana koruptna kariera izzvala svojčas v Jadranski banki splošno ogorčenje«. — Slovenski Narod izvaja iz teh trditvev zanj logično posledico, da to »z bengalično lučjo osvetljuje dr. Vl. Ravniharjevo borbo za poštenost in resnico v političnem življenju«.

Konstatiram, da moj brat z mojo nastavitvijo in z mojo »postavitvijo« za podravnatelja in ne ravnatelja Jadranske banke ni imel čisto nič opraviti. Približno toliko, kakor »Slovenski Narod« s poštenostjo in resnico v političnem življenju, odkar je bil — dvakrat prodan!

Če sem napravil v Jadranski banki to, kar »Slov. Narod« imenuje »nezasišana karijera«, se imam za to zahvaliti svojemu delu, ne pa kakor korupciji. O tem svedoči moja službena kvalifikacija.

Ako je bil kdo v Jadranski banki svojčas nad mojo tzv. karijero »splošno ogorčen«, naj se mi javi.

Radi napadov na mene sem bil l. 1922 prisiljen, tožiti odgovorna urednika »Jutra« in »Napredne Ljubljanec«. Oba sta bila obsojena. V tretjič gre rado — ali mika kaj takega tudi »Slov. Narod«?

Ljubljana, 14. februarja 1925.

Dr. Roman Ravnihar.

Ker so ostali vsi napor mladinov, da bi ubili edini neodvisen list Slovenije, brezuspešni, zato so v zadnjem času organizirali bojkot proti našemu listu. Kdorkoli je le malo odvisen od njih in je naročnik »Narodnega Dnevnika«, pride neusmiljeno na proskribicijsko listo in maščevanje ne izostane. Zato se ne čudimo, če odpo-vedujejo državni nameščenci pod pritiskom mogotcev naš list. Tudi jim tega ne štejem v zlo, temveč jih samo pomilujem, da si s svojim vestnim službovanjem niso mogli priboriti niti te pravice, da si smejo svobodno izbrati list, na katerega se naroče. Pomilujemo jih tem bolj, ker so v Avstriji imeli to pravico.

Malo bolj čudno pa je, če so se podale bojkotnemu klicu tudi nekatere naše kulturne institucije. Tu pa ne moremo ostati ravnodušni, ker gre tu za načelno zahtevo, da se kulturne institucije nimajo mešati v dnevno politiko. Bojkot proti našemu listu pa je čisto politična zadeva. Seveda ne bomo izvajali nobenih konsekvenc proti kulturnim institucijam samim, ker nismo mladinskega nazora, da je treba kulturno institucijo kar uničiti, če se ne ravna po njihovih željah. Pač pa si bomo dobro zapomnili one, ki so se bojkotnemu klicu mladinov podali. Nič zato, če so si trenutno okrepili naklonjenost mogotcev, ker so nastopili proti nam! To nas niti najmanj ne boli in prav iz srca jim želimo, da so bili dobro plačani. Toda kolo sreče je opoteče in obračun bo enkrat prišel.

Naj pa si zapomnijo mladini sledeče: Bojkot je dvorezno orožje in že marsikdo je obžaloval, ko ga je označeval. Ne bo naša škoda, če bomo imeli za naročnike samo kremenite značaje, ki vzdrže vsak pritisk. In ne bo škodovalo našemu ugledu, če nas zapuste oni, ki so odvisni in ki se morajo uklanjati mogotcem.

Po proglašenem bojkotu z mladinske strani nad »Narodnim Dnevnikom« bo javnost še bolj spoznala, da smo potrebni in nas bo zato tudi podpirala, pa čeprav ne moremo zaenkrat še konkurirati po obsegu z mladinskim tiskom.

Ni še umrla med našim narodom ljubezen do pravice, ni še zatrt med našim ljudstvom zmisel za resnico in zato računamo na javnost in se na njeno zvestobo zanašamo.

Mladinski bojkot je za naš list častno izpričevalo in učinkovita reklama za našo neodvisnost in poštenost. V tem znaku pa bomo tudi zmagali!

— Gonja proti tiskarni »Merkur« in g. Jelačinu se nadaljuje in sicer v vedno bolj ogabnem tonu. Višek je dosegel v tem oziru »Slov. Narod«, ki je pričel operirati s tiskovno pomoto. V tej pomoti je brezskupnost gospodov mladinov naravnost fotografirana. Izjavljamo, da nas tudi najbolj oster političen boj ne more zapeljati tako navzdol, da bi na take podlosti polemizirali. Gospodje so menda razumeli!

— Kdo je kriv, da nismo sprejeli Wilsonove erte. To vprašanje bi hoteli mladini politično eksploatirati. Pa jim ne bo uspelo, ker je toliko krivde na tej in na oni strani, da nima druga drugi ničesar očitati. Glavna in najbolj usodna napaka je bila storjena takoj po prevratu, ko se ni takoj proglasila vsesplošna mobilizacija v Sloveniji in na Hrvaškem. Ko je prišel gorski polk v Gorico in jo zasedel, tedaj je bil zadnji trenutek, da bi rešili Primorje. Tedaj je bilo treba poslati polke v Gorico, ne pa pustiti gorski polk brez direktiv in mu ukazati, da pusti Italijane v mesto. Toda roko na srce in odgovorite: Kdo pa bi si upal tedaj proglasiti mobilizacijo! Saj se prve ure ob prevratu ni dobilo niti sto dobrovoljcev! Naš narod ni bil na dogodke pripravljen in zato je izgubil bitko z Italijo, ki je bila do zob oborožena in na vse pripravljena. V tem kontrastu med našimi in italijanskimi silami je vzrok našega poraza in izguba Primorja. Vsi poznejši dogodki pa so same faze ene velike bitke za Primorje. To bitko smo morali iz-

gubiti in čim preje bi jo likvidirali, tem bolje bi bilo za nas. Toda napačno je očitati ljudem, če niso tega takoj spoznali, če so v svojem idealizmu upali, da se stvar vendarle preokrene. Saj so verovali na pravico in verujoči navadno slabo računajo. V poprevratnih časih je bil kriv, da rabimo ta izraz, ves narod. Kaj torej dolžite posameznike!

— Lopovstvo. »Slov. Narod«, ki je že dvakrat prodal svoje prepričanje, piše, da je dr. Trumbić prodal primorske Slovence. Vsakdo ima lahko o dr. Trumbiću in njegovi politiki svoje mnenje, toda očitati njemu, da je prodal primorske Slovence, je več ko nesramnost. Zakaj le malokateri Jugoslovan je med vojno tako idealno, pa tudi neustrašeno zastopal jugoslovensko stvar. Da navedemo le dve stvari: Dr. Trumbić je pustil svojo dobro upeljano pisarno in odšel v tujino, kjer je postal predsednik Jugoslovenskega odbora. Kot tak je odklonil vsako plačo in se raje zadolžil, kakor pa da bi živel na račun drugih. V tem oziru je bil dr. Trumbić čisto drugega mnenja kakor pa gospodje, za katere lomi danes kopje »Slov. Narod«. (Mimogrede bodi pripomnjeno, da pridemo tudi z imeni na dan, če bo nadalje trajala ostudna gonja mladinskega tiska.) — Nekoč je prejel Jugoslovenski odbor v Londonu od nekega Ledererja 300 ali 500 funtov v propagandne svrhe. Ker pa je imel g. Lederer pri tem nečedne egoistične namene, kar se je pozneje izkazalo, je Jugoslovenski odbor denar lepo vrnil. — Tako je pazil Jugoslovenski odbor na čast jugoslovenskega imena. Ali morejo gotovi gospodje reči to o sebi? — In sedaj pride »Slov. Narod« in pravi, da je dr. Trumbić Primorce prodal! — Nasprotujemo politiki dr. Trumbića, toda ne sramujemo se nastopiti v obrambo njegove časti, kadar pljujejo nanj — politični klevetniki! In med te je zašel v zadnjem času »Slov. Narod«.

— G. Mohorića vprašamo, če odobrava, da mladinski tisk stalno špekulira z njegovim imenom. Mislimo, da bo razumel g. Mohorić, če nismo pripravljeni te špekulacije vedno trpeti. Načelno odklanjamo sicer osebni boj v političnem življenju, toda če se nam ta boj dan na dan vsiljuje, potem se mu pri najboljši volji ne moremo izogniti. To v blagohotno vednost.

— »Orjuno« pozivamo, da naravnost citira besede »Narodnega Dnevnika«, ko je napadel »Orjuno« na tak način, ki ga morejo opravljati samo ljudje, ki so v ožjih stikih s »Slovincem«. — In ko navede »Orjuna« ta citat, bomo odgovorili in tudi polemizirali, če bo ton »Orjune« tak, da se sme računati na resno debato. — Pripomnjeno bodi samo še to, da mi nismo imeli na shodu »Orjune« nobenega poročevalca in da smo vest povzeli resnično iz »Orjuni« prijaznih listov.

— Ljubljanski dovtip. Dva ljubljana sta se pogovarjala o naši politiki. Pa pravi prvi: »Zakaj se neki mladini tako jeze nad tiskarno »Merkur«?« — In drugi odgovori: »Kaj ne veš zakaj? Zato ker se jim vzbude vedno neprijetni spomini na »Agro-Merkurja«, kadar slišijo ime »Merkur«.

— 70 letnica zagrebškega nadškofa. Dne 11. t. m. je praznoval zagrebški nadškof dr. Ante Bauer 70 letnico svojega rojstva. Tem povodom so se oglasile pri njem mnogoštevilne deputacije gratulantov. Dr. Bauer je rojen v Breznici pri Sv. Ivanu Zelina kot sin preprostih starišev, ki so bili v službi na nadškofjskem posestvu. Nadškof v Zagrebu je od leta 1914.

— Štetje vojnih let. Državni svet je izdal z odlokom št. 33.427 z dne 16. decembra 1924 važno razsodbo glede štetja vojnih let. Poštni nameščene I. K. v B. se je pritožil proti prevedbi, ker mu niso šteli let vojaškega službovanja ob vojnem času. Državni svet je razveljavil prevedbo poštnega ministra in pritožbi ugodil ter priznal rekurentu vsa vojna leta tako v pokojnino, kakor v napredovanje. Ta razsodba je velike važnosti za vse prizadete državne nameščene, zakaj državni nameščenec ni bil oficir in je vstopil v državno službo šele po vojski.

— Avtomatična telefonska centrala se ustanovi v kratkem v Zagrebu. — Kaj pa v Ljubljani?

— Iz železniške službe. Za šefa prog. sekcije v Mariboru gl. pr. je imenovan inž. Franjo Leben, dosedanji šef sekcije Ljubljana gor. kol. pr. Dosedanji šef slovenjegraške prog. sekcije inž. Franjo Ozvald je imenovan za šefa prog. sekcije Ptuj. Za šefa prog. sekcije Jesenice je imenovan dosed. tamkajšnji namestnik inž. Drago Leskovešek. Iz Maribora v Ljubljano je premeščen dosed. šef sekcije Maribor kor. pr. inž. Josip Turba za šefa prog. sekcije Ljubljana gor. — dol. pr. in pa inž. Aleks. Koutrakov, dosed. šef prog. sekcije Maribor gl. pr. k centrali gradbenega oddelka. Iz centrale gradbenega oddelka je imenovan inž. Pavel Czechak za nam. šefa pr. sekcije Ljubljana gor. — dol. pr.

— Razpis zdravniške službe. V okrožju mariborske oblasti je razpisano mesto okr. zdravnika v Dravogradu za okrožje Dravograd. Prošnje je vložiti do 10. marca.

— Nova telefonska proga Beograd — Novi Sad — Sombor — Osijek. Kakor se čuje, je vložila novosadska poštna direkcija na pošto ministru predlog, da se izpelje iz Beograda v Osijek preko Novega Sada in Sombora nova telefonska proga, da se tako razbremeni neznosno obremenjeno vojvodinsko telefonsko omrežje. Vsled novih političnih razmer se namreč telefonske proge iz Beograda v centre posameznih provinc tako intenzivno uporabljajo, da o pravilnem obratovanju ne more biti več govora. Promet iz Sombora in Osjeka, kakor tudi iz vseh telefonskih postaj med tema dvema mestoma in Beogradom gre preko Novega Sada. Posledica tega je, da je ena izmed treh iz Novega Sada v Beograd vodečih prog s temi pogovori permanentno okupirana, vsled česar je cela proga Novi Sad — Subotica z vsemi vmes ležečimi postajami omejena na dve progi. Nova proga bo dolga 314—5 km in bo, ako se bo delo izvršilo po intencijah direkcije, končana v 20 do 25 dneh.

XXIV. redni občni zbor Slov. trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se bo vršil v sredo, dne 18. februarja 1925 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Ljubljani, Gradišče 17-I, s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav. — Poročilo predsedstva; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo preglednikov računov; 5. volitve odbora; 6. določitev članarine za l. 1925; 7. izprememba pravil. — Raznoterosti.

— Inspektor ministru narodnega zdravja razpisuje eno mesto računovodje. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu« ozir. »Službenih Novinah«.

— Pogreša se France Trumpej, roj. 1900 v Zdolah pri Brežicah, čevljarški pomočnik in sejmaj, stanujoč Hradeckega vas 14. Odpeljal se je dne 4. t. m. v Sv. Jurij pri Vidmu na sejem. Seboj je imel več parov novih čevljev. Pred odhodom je dejal, da se vrne najkasneje do 9. t. m. Ker pa se je tudi izrazil, da si, ako kupčija ne bo »šlac«, vzame življenje, ni izključeno, da se je to zgodilo.

Gospodarstvo.

O TRGOVINSKI ZAKONODAJI V SOV. JETSKI RUSIJI.

Pravočasno je spoznala komunistična stranka, da ji je za ohranitev svojega vpliva neobhodno potrebno garantirati poljedelstvu prost razvoj, zavedajoč se, da ji bo le s pomočjo seljaka mogoče obdržati diktaturo.

Socialno distanco, ki normalno vlada med poljedelci in industrijskimi delavci, premostiti, pa je indirektno zelo podpirala že caristična politika pred izbruhom revolucije. Skozi stoletja so bile ruske delavske in kmetijske mase združene v »enakosti po brezpravnosti«, ki se je z revolucijo takoj spremenila v pravno in tudi dejansko enakopravnost.

Videli smo, da je Rusija, takoj po uničenju vseh buržujskih ustanov, dala svoji gospodarski politiki novo smer s proglašenjem »Nep-a« t. j. Nove ekonomske politike.

Poljedelstvo potrebuje industrijske stroje, industrija pa surovin in poljedelskih pridelkov, za katerih izmenjavo so neobhodno potrebna prosta tržišča. Zato se je poljedelstvu dovolilo svobodno razpolago s pridobljenimi pridelki. Da bi se industriji povrnilo njeno produktivteto, se ji je dalo novo komercialno obliko, ki je postala podobna stari kapitalistični strukturi in ki se definira z državnim kapitalizmom. Posledica vseh koncesij pa je bila zahteva po zakonskem regulativu.

Prve zakonske oblike je vodil predvsem motiv boja proti vsemu, kar je bilo

buržujsko - kapitalistične barve. Nova ekonomska politika in zaželjeni pozitivni gospodarski razvoj pa zahteva jasno, odločno zakonodajo, ki ne dovoljuje različnih interpretacij. In ako temelji v ostalih kapitalističnih državah pravna ureditev lastnine na osnovi rimskega prava, urejuje sovjetska Rusija lastninsko pravo v prvi vrsti po državljanem pravu v uvaževanju državnih interesov. V pospešitev gospodarskega napredka se naslanja zakonodaja na privatno lastnino, toda le s pridržkom, da itak pripada vse celokupnemu društvu. Strogo se loči državno, zadržno in privatno premoženje. Radi nacionalizacije zemlje odpade ločitev mobilnega in imobilnega dobra. Občni državljanški zakonik urejuje dalje tudi organizatorične oblike gospodarskega delovanja in tvori prvi pravilni zakonik sovjetske Unije, ki računa s sedanji resničnimi prilikami. Povsem se pogreša revolucionarnih fraz. Zakonik je razvrščen v sledeče skupine: privatna podjetja brez dolžnosti polaganja javnih obračunov, več vrst delniških družb in čisto državna podjetja. Dalje urejuje zakon v glavnem še vprašanje javne odgovornosti funkcio-

narjev, prokure in določila o trgovskih nastavitvah itd.

Interesantno je, da se je veliko večino gospodarskega pravosodstva odtegnilo rednim sodiščem. Ustanovil se je poseben oddelek v svetu ljudskih komisarjev (ministrskem svetu), ki sodi v spornih gospodarskih vprašanjih in ki si je pridobil radi hitrega poslovanja in svojih objektivnih odločb velik ugled.

Akoravno moramo pri presojanju in razmotrivanju sovjetskega prava povsem izločiti naše obstoječe pravno-pojmovanje, ki temelji na povsem drugem družabnem redu, moramo vendar Rusiji pripoznati, da ima njeno gospodarstvo juridično urejene razmere in v zakonodaji močno povdarjeno željo po zblizanju k ostalemu nekomunističnemu svetu.

× Ruska nafta za Italijo. Na podlagi trgovskega dogovora z Italijo je zaključil sovjetski sindikat za proizvodnjo nafte z italijanskim mornariškim ministrstvom pogodbo za dobavo 2000 ton strojnega olja. Ta pogodba pomeni velik konkurenčni udarec za petrolejsko družbo Shell & Co., ki je dosedaj skoro monopolistično obvladala evropski trg.

× Narodna Banka pozivlja vse delničarje, ki so vpisali nove delnice, da vplačajo najkasneje do dne 30. aprila t. l. četrti obrok in sicer 576 Din za delnico.

Ljubljanska borza dne 13. februarja 1925.

Vrednote:

2 in pol odst. drž. renta za vojno škodo den. 138.—, ima v zadnjem tednu precej vrsto tendenco; 7 odst. investicijsko pos. 1921 den. 65.— Celjska pos. 210 — 210; Ljublj. kred. bka 235 z nalahko rastočo tendenco; Merkant. bka 100—105; I. hrv. šted. 894—900; Slavenska bka 75 bl., Strojne tov. in liv. 146 blg.; Trboveljska prem. dr. 390—405; Združene papirnice 100—118; Stavbena d. d. Ljublj. 280—290; Split d. d. 1100 den.; Kr. dež. pos. 4 odst. iz leta 88: 22—22, zaklj. 22.

Produtki:

Lesni trg: tendenca radi Din slaba. Deske 20, 25, 30, mm frko avstr. meja 700, trami 3/3, 3/4, 4/4, 5/6, 5/7, 6/8 frko loco 340—350, remeljni 70/80, 35/70 fko meja 630 blgo, frisi od 4—9 od 15—60, I. in II. frko meja; bukova drva 1 m dolž. fko nakl. post. Gor. 208; okroglice 1 m dolž. 1/2 suha fko nakl. post.; žitni trg: tendenca zelo mirna, velika ponudba, jako malo povpraševanje; moka pšenična fko Ljublj. 480—490, moka pšenična 0.6 g in 0.8, frko vag. postaja blago 700; moka pšenična 0.5 g, frko vag. post. 600 blg.; otrobi pšenični, fine jute vreče frko Ljublj. 235; otrobi pšenični, pol jute pol papirn. vrečice, frko post. 230; koru-

za nova februar, frko Postojna trans. blg. 270; kuruza nova mare medio, fko Postojna trans. blg. 280; kuruza nova, april, frko Postojna, trans. blago 290; dob. maj 295; kuruza nova defekt. blago, umetno sušena loco Lj. 240 blgo; oves srbski, par. Lj. 335 blago; oves bački, rešetan frko Ljublj. 330 blgo; fižol, koks štajerski b/n frko Postojna trans. 510; ribničan čiščen, frko Postojna trans. denar 340; fižol mandolan frko Postojna, trans. blago 460; krompir bel frko gorenjska postaja blago 155.

BORZE.

Beograjska borza: celi teden mirno, konec tedna prav rablo dviganje zapadnih deviz. tendenca povprečno mirna. Zurich 11.80—11.84; Pariz 308; London 291.50—293.50; Milan 252.50—254.50; Praga 180.25—181.70; New York 60—61.50; Dunaj 0.0852—0.0863; Budimpešta 0.0847—0.0861.

Zuriska borza: Beograd 8.40—8.57; New York 518.65—519.25; Pariz 27.70—27.77; London 24.75—24.82; Milan 21.40—21.55; Praga 15.30—15.40; Sofija 3.70—3.80; Bukurešta —; Dunaj 0.0073—0.007340, Budimpešta —; Amsterdam 208.70—209.15.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani

Jack London:

(12.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

— Ah, nič. Mislila sem, da mi hočete povedati kaj prijetnega.

— Imenujem se Sheldon, David Sheldon, je rekel odkrito in resno ter ponudil svojo suho roko.

Tudi njena roka se je nehote izprožila, potem pa jo je zopet umeknila.

— Imenujem se Lacklandova, Joana Lacklandova. — In zopet mu je ponudila roko. — Bodiva prijatelj!

— Saj drugače sploh biti ne more — je dejal nerodno.

— Torej smem hraniti svoje ljudi s konzervami, dokler jih bo potrebovala? — je izbruhnila.

— Dokler ne dobimo krav, — je odgovoril ter skušal govoriti prav tako lahko, kakor ona; in dodal je še: — Če namreč ne dospejo na Berande. Saj veste, da na Berande nimamo krav?

Gledala ga je srepo in hladno.

— Ali naj bo to šala? — je vprašala.

— Zares ne vem — mislim, mislim, da je bila — pa saj vidite, da sem bolan. —

— Ste Anglež, kajne? — je vprašala nato.

— To je vendar že preveč za bolnega človeka, — je vzkljnil. — Saj vendar dobro veste, da sem.

— Ah, je rekla razmišljeno, torej ste Anglež?

Obraz mu je potemnel, stisnil je ustnice; nato pa se je zasmejal in ona se mu je pridružila.

— Jaz sem kriv, — je priznal. — Preveč sem vas dražil. V bodoče bom oprezen.

— Smejte se dalje, jaz se pa medtem pobrigam za zajutrek. Ali imate tu kaj takšnega, kar bi radi jedli?

Odkimal je z glavo.

— Dobro bi vam delo, če bi kaj jedli. Vaša vročica je dogorela in sedaj ste samo slabi. Počakajte nekoliko.

Stekla je iz hiše proti kuhinji; pri vratih je smuknila v par sandal, ki so bile dvakrat večje od njenih nog, ter izginila z rožnato zadrego v obrazu.

— Bože moj, to so moje sandale — si je mislil. To dekle nima druge obleke razen one, v kateri je pristalo na breg in prav gotovo vem, da je pristalo v mornarskih čevljih.

V. poglavje.

Ona se hoče naseliti.

Sheldonovo zdravje se je naglo boljšalo. Mrzlica je minila; bil je še slaboten, toda sicer popolnoma zdrav. Joana je zagospodovala v kuhinji in da je po dolgem času zopet pošteno jedel. Joana mu je lastnoročno in tako okusno pripravljala jedila, da je že dva dni kasneje precej okrepan in ves zadovoljen s svojim gostom, počasi pritačeval na verando. Situacija se mu je dozdevala nenavadna, še bolj nenavadno pa se mu je zdelo dejstvo, da dekle ni videlo v vsem tem nič neobičajnega. Naselila se je pri njem ter se lotila gospodinjstva, kakor bi bilo to samo ob sebi umljiva stvar, kakor bi bil on njen oče ali brat ali kakor da bi bila tudi ona moškega spola.

— To vse je zelo mikavno — mu je zatrjevala. Je kakor poglavje iz romana. Pripeljem se po morju sem in najdem tu popolnoma samotnega, bolnega moža z dvesto sužnji.

— Najetimi delavci, — jo je popravil. To so delavci, najeti s pogodbo. Služijo samo tri leta in če izpolnijo pogodbo, so potem prosti.

— Da, da — je hitela odgovarjati. — Popolnoma samotni, bolan mož z dvesto delavci na otoku ljudožreec — saj so to ljudožreči, ali ne? Ali so to morda samo govornice?

— Govornice! se je nasmehnil. — To je malo več kot sama govornica! Večina mojih dečkov je iz pragozda in vsak divjak je tu ljudožreec.

— Kaj ne poveste; ali ostanejo ljudožreči tudi še potem, ko postanejo delavci? Ljudje, ki jih imate tu, gotovo ne bi zagrešili kaj takega?

— Če bi prilika nanesla, bi pojedli tudi vas! — Ali govorite to samo teoretično ali ste o tem prepričani? — je vprašala.

— Prepričan sem.

— Kako vendar? In zakaj to mislite? Vaši lastni ljudje, tu v hiši, da bi se uprli?

— Da, moji lastni ljudje in ti strežaji tu v hiši in ta kuhar, ki ravno sedaj po vaši zaslugi peče tako okusne rogljiče. Ni še tri mesece od tega, ko mi je enajst mož ukradlo ribiški čoln in zbežalo na Malaite. Devet od njih jih je bilo z Malaite doma. Dva sta bila divjaka iz San Cristoval. In tako bi se v vsakem slučaju godilo — dvema dečkoma z Malaite, če bi se zaupala devetim domačinom iz San Cristoval. —

— Tako? je vprašala željno. — Kaj pa se je zgodilo?

— Onih devet mož z Malaite je pojedlo ona dva iz San Cristoval; pojedli so vse razen glav, ki imajo preveliko ceno, da bi jih pojedli. Skrili so jih v skrinji pod klopjo v čolnu, dokler niso pristali. In te dve glavi sta sedaj nekje v divjaški vasi za Langa-Langa. —

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Pisanja

na stroj prevzema na dom perfektna strojepiska proti nizkemu honorarju. Ponudbe na upravo lista pod »Natančena«.

Din 5.000

se odda kot posojilo za pol leta le proti visokim obrestim. Ponudbe na upravo lista pod »Sigurnost«.

Išče se

za takoj meblvano mesečno sobo z dvema posteljama za dva solidna gospoda. Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Dijak-sedmošolec

išče kakoršnekoli popoldanske zaposlitve. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten in energičen«.

Ženitna ponudba.

Intelligenten gospod v najboljših letih se želi seznaniti s promozno damo. Preteklost, zunanost in starost postranska stvar. Ponudbe na upravo lista pod »Moderni zakonc. Diskretna zajamčena«.

Kdor želi kupiti ali prodati

veleposestvo, grajščino, posestvo, hišo, vilo, tovarno, trgovino, obrt itd., naj se obrne na Gospodarsko pisarno, družbo z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Kontoristinja

s dveletno prakso, absolventinja II. razreda trgovske šole, večja popolnoma vseh pisarniških del išče službo v Ljubljani za takoj ali pozneje. Gre tudi proti nizki plači. Ponudbe prositi na upravo lista pod »Marljiva in zanesljiva«.

Znanja želi

mlad intelligenten gospod z dobro situirano, če tudi starejšo damo v svrhu preganjanja še vedno dolgih simskih večerov. Cenjene ponudbe pod »Življenje nad vsem na upravo Narodnega Dnevnika«.

Upokojenec

bivši skladiščnik, zmogel več jezikov in pisarniških del, išče mesta kot hišnik, skladiščnik, sluga, inkasant ali kaj sličnega. Zahteve nizke. Ponudbe prositi na upravo lista pod »Vestenc«.

Intelligenten mladenič,

bivši podnarednik-odličnjak podoficirske šole, večš slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, išče primerne službe v pisarni, skladišču ali kot paznik itd. Ponudbe sprejema oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Čopova ulica 21.

Gostilna „Pri sodčku“

vabi vse prijatelje dobre kapljice in izborne kuhinje na svojo zabavo, ki jo priredi v nedeljo 15. t. m. popolne v vseh svojih prostorih.

Najboljši šivni stroj je edino le

Josip Petelinc-a

znamke

Gritzner in Adler

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vozeju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telef. n. 913 Na malo

Inserirajte v Narodnem Dnevniku!

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zalog blaga, iščejo

posojila oz. družabnika ali kupca

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

GOSPODARSKA PISARNA, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1. - II.

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči raslini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo:

„VRTNARSKA ŠOLA“ v KRANJU. Stalna zaloge: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbančič.

Ugledno prvovrstno podjetje v Ljubljani, ki je v polnem obratu ter ima lepo bodočnost

išče za dobo od enega do treh let 300 do 500.000 — Din posojila.

Podjetje je neobremenjeno ter znaša realna vrednost 1.000.000 — Din.

Za varnost posojila nudi poleg obremenitve tudi še dobro poroštvo.

Ponudbe z navedbo zneska, načina in dobe amortizacije ter zahtevane obrestne mere je poslati pod »Sigurna naložitev denarja“ na Gospodarsko pisarno d. z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1./II.